

เขื่อนศรีนครินทร์

ความเป็นมา

เขื่อนศรีนครินทร์ เป็นเขื่อนอเนกประสงค์แห่งแรกของโครงการพัฒนาลุ่มน้ำแม่กลองสร้างขึ้น บนแม่น้ำแควใหญ่ บริเวณบ้านเจ้าเณร ตำบลท่ากระดาน อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี นับเป็น เขื่อนแห่งที่ ๘ ในจำนวน ๑๗ แห่ง ที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) สร้างขึ้นเพื่อ อำนวยประโยชน์ทางด้านต่างๆ ตลอดจนช่วยพัฒนาชีวิต ความเป็นอยู่ของราษฎร และส่งเสริมให้เป็น แหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม

ลักษณะเขื่อนและโรงไฟฟ้า

เป็นเขื่อนประเภทหินถมแกนดินเหนียวที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีความสูงจากฐานราก ๑๔๐ เมตร สันเขื่อนยาว ๖๑๐ เมตร กว้าง ๑๕ เมตร พื้นที่อ่างเก็บน้ำ ๔๑๙ ตารางกิโลเมตร มีความจุมากเป็นอันดับหนึ่ง คือ ๑๗,๗๔๕ ล้านลูกบาศก์เมตร โรงไฟฟ้าเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าจำนวน ๕ เครื่อง เครื่องที่ ๑-๓ กำลังผลิต เครื่องละ ๑๒๐,๐๐๐ กิโลวัตต์ เครื่องที่ ๔-๕ เป็นเครื่องกำเนิดไฟฟ้าระบบสูบกลับ กำลังผลิต เครื่องละ ๑๘๐,๐๐๐ กิโลวัตต์ รวมกำลังผลิตทั้งสิ้น ๗๒๐,๐๐๐ กิโลวัตต์ งานก่อสร้างเขื่อนศรีนครินทร์ เริ่มเมื่อปี ๒๕๑๖ แล้วเสร็จในปี ๒๕๒๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราชนุญาตให้เชิญ พระนามาภิไธยสมเด็จพระศรีนครินทร์ มาชานานามเขื่อน และเสด็จ พระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ไปทรงเปิดเขื่อน เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๒๔

ประโยชน์ เขื่อนศรีนครินทร์เป็นโครงการอเนกประสงค์ ซึ่งอำนวยประโยชน์ในด้านต่างๆ ดังนี้

- **ชลประทาน** ช่วยส่งเสริมระบบชลประทาน โครงการแม่กลองใหญ่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยมี เขื่อนแม่กลองของกรมชลประทานเป็นหัวงานทดน้ำเข้าสู่พื้นที่เกษตรได้ตลอดปีเป็นเนื้อที่ถึง ๔,๑๑๘ ล้านไร่

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

ผลิตไฟฟ้าเพื่อความสุขของคนไทย

<http://www.egat.co.th>

- **ผลิตไฟฟ้า** สามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าได้เฉลี่ยปีละประมาณ ๑,๒๕๐ ล้านกิโลวัตต์ชั่วโมง
- **บรรเทาอุทกภัย** สามารถกักเก็บน้ำที่หลากมาในช่วงฤดูฝนไว้ในอ่างเก็บน้ำ ได้เป็นจำนวนมาก ช่วย บรรเทาอุทกภัยในเขตลุ่มน้ำแม่กลองให้ลดน้อยลง
- **คมนาคมทางน้ำ** สามารถใช้เป็นเส้นทางเดินเรือขึ้นไปยังบริเวณอำเภอทองผาภูมิจังหวัดกาญจนบุรี และอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ได้อย่างสะดวกและรวดเร็วขึ้น
- **ผลักดันน้ำเค็ม** สามารถปล่อยน้ำลงผลักดันน้ำเค็มมิให้หนุนล้าเข้ามาทำความเสียหายแก่พื้นที่บริเวณ ปากน้ำแม่กลองในช่วงฤดูแล้ง
- **ประมง** เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดที่อุดมสมบูรณ์ ช่วยเพิ่มรายได้ให้กับราษฎรอีกทางหนึ่งด้วย

ท่องเที่ยว เขื่อนศรีนครินทร์นับเป็นแหล่งท่องเที่ยว พักผ่อนหย่อนใจที่สวยงามอีกแห่งหนึ่ง ในจังหวัดกาญจนบุรีให้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลิน แก่ผู้มาเที่ยวชมปีละเป็นจำนวนกว่าแสนคน และก่อให้เกิด การขยายตัวทางการท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง เช่นแพท่องเที่ยวในอ่างเก็บน้ำ เป็นต้น

- **สวนเวลารำลึก** สร้างขึ้นในศุภมงคลสมัยที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงเจริญพระชนมายุ ๙๐ พรรษา บนเนื้อที่ ๓๐ ไร่ บริเวณเชิงเขาริมอ่างเก็บน้ำ ใกล้ท่าเรือเขื่อนศรีนครินทร์ เริ่มก่อสร้างตั้งแต่เดือนเมษายน ๒๕๓๓ แล้วเสร็จ เดือนมีนาคม ๒๕๓๔ด้วยรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ และตระหนักในพระราชจริยาวัตรของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีที่ทรงยึดถือปฏิบัติ อีกทั้งแสดงออกให้ประจักษ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของเวลา ทรงเชื่อมั่นว่าเวลาเป็นของมีค่า จึงควรใช้เวลาให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ในการออกแบบสวนจึงเลือกนาฬิกาแดดเป็นสัญลักษณ์เพื่อสื่อความสัมพันธ์เกี่ยวกับกาลเวลา นอกจากนี้ ยังได้แต่งเติมเสริมสร้างสิ่งตกแต่งต่างๆ ให้เป็นองค์ประกอบที่สมบูรณ์แบบของสวน เฉลิมพระเกียรติแห่งนี้

- **นาฬิกาแดดและวิธีการอ่าน** นาฬิกาแดดเป็นประติมากรรมสร้างขึ้นด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก วัดตามแนวโค้งยาว ๒๓.๘๐ เมตร ส่วนกว้างที่สุด ๙.๙๕ เมตร ส่วนแคบที่สุด ๖.๒๕ เมตร หนา ๐.๘๐ เมตร เข็มรับแสงอาทิตย์ทำให้เกิดเงา หล่อด้วยโลหะผสมขนาดยาว ๖.๕๐ เมตร กว้าง ๑.๐๐ เมตร ตั้งหันหน้าลงทิศใต้ แผ่นหน้าปัดเอียง ๒๘.๖ องศาที่เส้นรุ้ง ๑๔๐ ๒๔' ๓๒" เหนือ เส้นแวง ๙๙๐ ๗' ๓๖" ตะวันออก บนผิวหน้าปัดปิดด้วยกระเบื้องเคลือบ สีเทาขาวประกอบด้วยสัญลักษณ์และอักษรย่อ บอกรเดือนต่างๆ

- เส้นสีน้ำเงินแ่บอกรเดือนมกราคม ถึงเดือนมิถุนายน
- เส้นสีน้ำเงินอ่อนบอกรเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนธันวาคม
- เส้นสีแดงเข้มบอกรเวลาของเดือนมกราคม ถึงเดือนมิถุนายน
- เส้นสีเหลืองบอกรเวลาของเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนธันวาคม

ตัวเลข ๐๗.๐๐ น. ถึง ๑๘.๐๐ น. ปลายเส้นสีแดง และสีส้ม บอกรชั่วโมงเงาจากปลายเข็มจะทาบลง ที่พื้นหน้าปัดให้ดูเวลาเดือน และฤดูกาลตามเส้นทางต่างๆ

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

ผลิตไฟฟ้าเพื่อความสุขของคนไทย

<http://www.egat.co.th>

สถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง กาญจนบุรีเป็นดินแดนแห่งประวัติศาสตร์ และธรรมชาติอันงดงามที่ทำทนาย และดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยี่ยมเยือน การมาเที่ยวชมเขื่อนจึงสามารถแวะชมสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ที่อยู่ใกล้เคียงได้ มากมายดังนี้

- **สะพานข้ามแม่น้ำแคว** หรือทางรถไฟสายสันติภาพ เป็นสถานที่ทางประวัติศาสตร์อันยิ่งใหญ่ที่สะท้อนให้เห็นถึงความโหดร้ายทารุณในสมัยสงครามโลก ครั้งที่ ๒ อยู่ห่างจากตัวเมืองไปทางทิศเหนือประมาณ ๔ กิโลเมตร บริเวณใกล้เคียงกับสะพานนั้นมีหวัรฉกรรจ์เก่า ซึ่งเคยใช้งานในเส้นทางสายนี้เมื่อสมัยสงครามฯ ไว้ให้ชมอีกด้วย
- **น้ำตกเอราวัณ** เป็นน้ำตกที่ใหญ่และสวยงาม มีถึง ๗ ชั้น ตั้งอยู่ในอุทยานแห่งชาติเอราวัณ บนฝั่งแม่น้ำแควใหญ่ ปัจจุบันการเดินทางไปสะดวกมาก โดยผ่านทางตลาด เขื่อนศรีนครินทร์แล้วเลี้ยวซ้าย ตรงไปอีก ๓ กิโลเมตร
- **ถ้ำพระธาตุ** ภายในถ้ำเป็นหินงอกหินย้อยลัดเลื่อมกันสวยงาม การเดินทางไปต้องผ่านเข้าไปในเขตเขื่อนศรีนครินทร์ก่อน แล้วเลี้ยวซ้ายแยกขึ้นเขาไปตามถนนลูกรังประมาณ ๘ กิโลเมตร นักท่องเที่ยวควรใช้ ความระมัดระวังในการขับรถให้มาก และควรติดต่อเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ณ ที่ทำการซึ่งตั้งอยู่เชิงเขาให้เป็นผู้ นำทางเข้าชมภายในถ้ำด้วย
- **น้ำตกศรีนครินทร์** (ห้วยแม่ขมิ้น) เป็นน้ำตกที่ไหลบ่าลงมาชอยเป็นชั้นๆ ผ่านหินงอกหินย้อยแลดู เป็นม่านงดงามยิ่ง ทั่วบริเวณร่มรื่นด้วยพันธุ์ไม้นานาชนิด สามารถเดินทางไปได้ทั้งทางรถยนต์และทางเรือ

เส้นทางคมนาคม เขื่อนศรีนครินทร์ อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ ๒๐๐ กิโลเมตร สามารถเดินทางแบบ เข้าไปเย็นกลับ หรือแบบพักแรมตามใจชอบการเดินทางโดยรถยนต์ใช้เวลาประมาณ ๒ ชั่วโมงครึ่ง ไปตามถนนสายเพชรเกษมหรือสาย พุทรมณฑล ผ่านอำเภอนครชัยศรี-จังหวัดนครปฐม อำเภอบ้านโป่ง-ท่ามะกา-ท่าเรือ เข้าสู่จังหวัด กาญจนบุรี แล้วเดินทางต่อ ไปตามทางหลวงหมายเลข ๓๑๙ ผ่านตำบลลาดหญ้า และเขื่อนท่าทุ่งนา อีกเป็นระยะทาง ๖๔ กิโลเมตร ก็จะถึงเขื่อนศรีนครินทร์ หากเดินทางโดยรถโดยสารประจำทางกรุงเทพฯ-กาญจนบุรี หรือโดยรถไฟสายท่องเที่ยวจากสถานี รถไฟบางกอกน้อย ก็สามารถต่อรถโดยสารประจำทางที่ท่ารถในอำเภอเมือง มาลงปลายที่ตลาด เขื่อนศรีนครินทร์ แล้วจ้างเหมารถยนต์รับจ้างให้พาเที่ยวชมเขื่อนและบริเวณโดยรอบก็สะดวกเช่นกัน

สรุป เขื่อนศรีนครินทร์ ก่อกำเนิดขึ้นเพื่ออำนวยประโยชน์ต่อชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชน และการพัฒนาประเทศ ปัจจุบันได้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยว และสถานที่พักผ่อนที่สำคัญแห่งหนึ่ง ในจังหวัดกาญจนบุรี แต่ละปีจะมีนักท่องเที่ยวหลั่งไหลเข้าไปเที่ยวชมอย่างมากมาย ตลอดจนเป็นสถานที่เข็ดหน้า ชูตาของประเทศไทยอีกแห่งหนึ่งเขื่อนแห่งนี้จึงเป็นสมบัติของประชาชนชาวไทยทั้งชาติ ที่จะคงอยู่เพื่อ อำนวยประโยชน์ไปชั่วกาลนาน